herpy

SCYNKI

Giant Spiny Skink

Tribolonotus ponceleti

Tribolonotus ponceleti to rzadki, skryty scynk z wysp archipelagu Wysp Salomona i największy gatunek w swoim rodzaju. Ma kilowate, kolczaste łuski i kanciastą, opancerzoną głowę, żyje na dnie lasu i zakopuje się, a do tego potrafi wydawać dźwięki. Zalecenia hodowlane opierają się na klimacie oraz na bliskich krewnych, *Tribolonotus gracilis* i *Tribolonotus novaeguineae*.

Rodzina: Scincidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**11-13 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**75 × 45 × 45 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-27 °C**
Miejsce wygrzewania	**27-28 °C**
Temperatura w nocy	**22-24 °C**
Wilgotność	**70-90%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1 jaj**
Inkubacja	**65-85 dni** przy 23-27 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Brak danych (DD)**

O gatunku

Tribolonotus ponceleti należy do rodzaju *Tribolonotus*, obejmującego zwarte, mocno zbudowane scynki z kilowatymi, kolczastymi łuskami na grzbiecie i kanciastą głową. Gatunek opisał w 1937 roku James Roy Kinghorn. Nazwa gatunkowa upamiętnia księdza Jeana-Baptiste'a Ponceleta (1884-1958), który kierował misją katolicką w Buin na Bougainville i zbierał zwierzęta dla muzeum w Paryżu.

Jest to największy gatunek w rodzaju. Długość ciała od pyska do kloaki dochodzi do 13 cm, a samice mierzą średnio około 11 cm; dla porównania *Tribolonotus gracilis* i *Tribolonotus novaeguineae* osiągają najwyżej około 10 cm. Długość ogona, a tym samym długość całkowita, nie zostały udokumentowane, a masa ciała nie jest znana.

Gatunek należy do nielicznych scynków, które potrafią wydawać dźwięki. W naturze jest rzadki i raczej nie jest utrzymywany w niewoli. To zwierzę do obserwowania, a nie do brania na ręce.

Występowanie i środowisko

Tribolonotus ponceleti zamieszkuje wyspy archipelagu Wysp Salomona w zachodniej części Pacyfiku. Lokalitetem typowym jest Bougainville, wyspa należąca politycznie do Papui-Nowej Gwinei, a większość znanych stwierdzeń pochodzi z nizin w okolicy Kunua w północno-zachodniej części wyspy. Znane są też stwierdzenia z Wysp Shortland, Choiseul i Isabel w państwie Wyspy Salomona.

Występowanie na Bougainville było przedmiotem dyskusji, ponieważ gatunku zabrakło w dużych zbiorach z wyspy w latach 60. XX wieku, ale istnieje stamtąd wiele okazów muzealnych. Wyspy są górzyste i porośnięte lasem deszczowym. Gatunek uważa się za rzadki, liczebność populacji nie jest znana, a na Czerwonej liście IUCN został oceniony jako gatunek o niedostatecznych danych.

> **Naturalny zasięg:** Wyspy Salomona i Papua-Nowa Gwinea.

ŚRODOWISKO

Tribolonotus ponceleti żyje w lesie deszczowym, głównie na nizinach do wysokości około 250 m, choć pojedyncze stwierdzenia pochodzą z wyżej położonych stoków górskich. Przebywa w ściółce i szczątkach roślinnych na dnie lasu, zakopuje się i jest aktywny o zmierzchu i w nocy. Pokarm stanowią stawonogi. Klimat jest tropikalny i wilgotny, z wysoką temperaturą i opadami przez cały rok. Szczegóły trybu życia nie zostały udokumentowane, ale prawdopodobnie przypomina on tryb życia krewnych: skryte życie w wilgotnej ściółce, pod powalonymi pniami i u podstawy gęstej roślinności.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o utrzymaniu *Tribolonotus ponceleti* jest bardzo skąpa. Klimat w obszarze występowania jest ciepły i wilgotny przez cały rok, a gatunek żyje w ściółce na dnie lasu. Bliscy krewni, *Tribolonotus gracilis* i *Tribolonotus novaeguineae*, żyją w podobnym lesie deszczowym na Nowej Gwinei i są dobrze znani w hodowli; podane parametry zaczerpnięto od nich.

Gatunek jest większy od krewnych, więc pojedyncze zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 75 × 45 × 45 cm, a para co najmniej 100 × 50 cm powierzchni dna. Powierzchnia jest ważniejsza niż wysokość, ponieważ zwierzę kopie. Zastosuj wilgotne, ziemiste podłoże z ziemi próchnicznej zmieszanej z włóknem kokosowym, warstwą o grubości 5-10 cm, a na wierzch połóż grubą warstwę opadłych liści. Wymieniaj całe podłoże co 3-4 miesiące, a odchody usuwaj codziennie.

Urządź terrarium z wieloma kryjówkami, np. łupinami kokosa, rurami korkowymi i wygiętymi kawałkami kory korkowej, tak aby zwierzę mogło samo wybierać. Terrarium musi mieć dobrą wentylację, żeby między zraszaniami mogło nieco przeschnąć. Terrarium otwierane od przodu jest spokojniejsze niż otwierane od góry.

TEMPERATURA

Utrzymuj w terrarium 24-27 °C w chłodniejszej części i 27-28 °C w ciepłej kryjówce, a w nocy pozwól temperaturze spaść do 22-24 °C. Scynk jest aktywny o zmierzchu i w nocy i raczej się nie wygrzewa, lecz ogrzewa się w kryjówce. W większości mieszkań wystarczy ciepła kryjówka tuż pod żarówką grzewczą 50-60 W w lampie z ceramiczną oprawką. Jeśli kryjówka robi się zbyt ciepła, wymień żarówkę na słabszą. Mierz temperaturę wewnątrz kryjówki cyfrowym czujnikiem i najlepiej używaj termostatu.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza powinna wynosić 70-80 % w dzień i więcej w nocy, najlepiej 80-90 %, a podłoże musi być zawsze wilgotne. Gatunek prawdopodobnie bardzo źle znosi przesuszenie, podobnie jak bliscy krewni. Zraszaj terrarium rano i wieczorem albo użyj automatycznego systemu zraszającego i zadbaj o wentylację, aby powietrze nie stało w miejscu. Postaw miskę z czystą wodą, częściowo wkopaną w podłoże, która posłuży zarówno do picia, jak i do kąpieli. Wymieniaj wodę codziennie.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Zwierzę jest aktywne o zmierzchu i w nocy, a jego zapotrzebowanie na UVB nie zostało udokumentowane. U bliskich krewnych zwierzęta radzą sobie bez UVB, jeśli pokarm jest suplementowany wapniem i witaminą D3, ale zaleca się słabe oświetlenie UVB. Użyj świetlówki dla gatunków leśnych żyjących w cieniu (strefa Fergusona 1), obejmującej połowę długości terrarium, z dużą ilością cienia pod spodem. Indeks UV powinien wynosić 1-2 w najjaśniejszym miejscu. Światło włączaj na 12 godzin na dobę, żeby wyraźnie oddzielić dzień od nocy.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

W naturze gatunek zjada stawonogi. Podstawą diety mogą być świerszcze, karaczany, mączniki, jedwabniki, larwy muchy czarnej (Hermetia illucens), dżdżownice i ślimaki. Ważna jest różnorodność, a dżdżownice zwykle wywabiają ukrywające się zwierzę. Młode karm codziennie, dorosłe co drugi dzień, a ofiary mogą być najwyżej o połowę mniejsze od głowy zwierzęcia. Posypuj owady wapniem przy każdym karmieniu, a witaminą D3 i multiwitaminą przy co drugim. Zawsze musi stać miska ze świeżą wodą.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Tribolonotus ponceleti to zwierzę do obserwowania, a nie do brania na ręce. Scynki z tego rodzaju udają martwe, próbują uciec, odrzucają ogon lub wydają dźwięki, gdy się je chwyta, i jest to dla nich stresujące. Daj nowemu zwierzęciu co najmniej dwa tygodnie spokoju. Osobniki tej samej płci mogą być wobec siebie agresywne, więc pojedynczy scynk lub para to najbezpieczniejsze rozwiązanie. Zwierzę najczęściej widać o świcie, o zmierzchu i podczas karmienia.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek i wielkość w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie zostały udokumentowane u *Tribolonotus ponceleti*. U bliskich krewnych trwa to około 3-4 lat, a płeć można określić po prostokątnym polu powiększonych łusek brzusznych w okolicy pępka u samca oraz po szarych, uniesionych porach pod palcami tylnych łap. Czy to samo dotyczy *T. ponceleti*, nie zostało udokumentowane.

GODY I KOPULACJA

Kopulacja nie została udokumentowana u tego gatunku. U krewnych zdrową, dorosłą parę umieszcza się razem w przestronnym terrarium z wieloma kryjówkami, a sezon rozrodczy pokrywa się z porą deszczową. Wilgotność podnosi się do 85-90 % przez kilkukrotne zraszanie w ciągu dnia, a temperaturę utrzymuje się na poziomie 23-27 °C. Para często dzieli kryjówkę, a samica broni swojego jaja.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Gatunek jest jajorodny i składa po jednym jaju. Liczba zniesień w roku nie została udokumentowana. U krewnych samica owija się wokół jaja w kryjówce i go broni. Zapewnij gniazdo z lekko wilgotnego torfowca i ziemi próchnicznej pod kryjówką, przykryte korą korkową.

INKUBACJA

Czas inkubacji nie został udokumentowany u *Tribolonotus ponceleti*; u *T. gracilis* wyklucie następuje po 65-85 dniach w temperaturze 23-27 °C. Jajo najlepiej inkubować w inkubatorze, do połowy zagłębione w wilgotnym torfowcu w lekko wentylowanym pojemniku, bez obracania. Torfowiec ma być wilgotny, ale nie mokry, a martwe jajo zaczyna się pocić.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode w chwili wyklucia mierzy około 5 cm od pyska do kloaki. Odchów nie został opisany dla tego gatunku. U krewnych młode można odchowywać w małym terrarium z wilgotnym ręcznikiem papierowym lub mchem, łupiną kokosa jako kryjówką i płytką miską z wodą. Karmi się je codziennie małymi świerszczami i innymi żywymi ofiarami, posypanymi wapniem i witaminą D3 przy co drugim karmieniu.

Zdrowie i częste błędy

Brak informacji o chorobach u *Tribolonotus ponceleti*. Poniżej opisano typowe problemy w obrębie rodzaju:

- Pasożyty u świeżo zakupionych zwierząt odłowionych z natury. Trzymaj nowe zwierzęta na kwarantannie pojedynczo i jak najszybciej zleć weterynarzowi badanie próbki kału.
- Infekcje bakteryjne, które mogą zabić kilka zwierząt w ciągu kilku dni, zwłaszcza u osobników z odłowu po transporcie i wychłodzeniu.

- Odwodnienie. Matowe oczy i wiotkie ciało są oznaką choroby lub zbyt niskiej wilgotności.
- Osteodystrofia przy niedoborze wapnia i witaminy D3.
- Utrata ogona w wyniku przestraszenia lub brania na ręce.

Zdrowe zwierzę jest czujne, ma jasne, błyszczące oczy i nie ma ran ani deformacji. Udaj się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je lub jest ospałe.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.